

Факультатыўныя заняткі па беларускай мове

Клас	Назва факультатыўных заняткаў	Інфармацыя
5	Грані слова: ад гука да сказа	<p>Мэта – павысіць увагу да гукавога афармлення, семантыкі, сінтаксічнай спалучальнасці слова з мэтай увядзення яго ў актыўны слоўнікавы запас вучняў.</p> <p>Задачы:</p> <p>фарміраваць у вучняў уменні вызначаць фанетыка-арфаэпічныя характарыстыкі слова, карыстацца словам у вусных выказваннях;</p> <p>звяртаць увагу вучняў на выяўленне семантыкі слова і падбор да яго сінонімаў, антонімаў;</p> <p>узбагачаць слоўнікавы запас вучняў.</p>
6	Сакрэты словазмянення, слова- і формаўтварэння	<p>Мэта – павысіць тэарэтычны ўзровень ведаў вучняў па пытаннях складу слова і словаўтварэння, словазмянення і формаўтварэння часцін мовы на аснове адабранага моўнага матэрыялу, які забяспечыць аптымальнае засваенне складаных пытанняў лінгвістыкі з апорай на развіццё формаў актыўнага валодання маўленнем і будзе садзейнічаць прымяненню ведаў у творчай сітуацыі.</p> <p>Задачы: – на аснове адабранага лінгвістычнага матэрыялу сістэматызаваць і пашырыць веды вучняў па пытаннях складу слова і словаўтварэння, формаўтварэння і словазмянення розных часцін мовы;</p> <p>– арганізаваць практычную работу над словаўтваральнымі і марфалагічнымі паняццямі на аснове пашырэння спосабаў дзейнасці;</p> <p>– садзейнічаць развіццю лінгвістычнага мыслення вучняў, фарміраванню ўмення самастойна набываць веды ў працэсе прадуктыўна-творчай дзейнасці;</p> <p>– сістэматычна і мэтанакіравана папаўняць слоўнікавы запас вучняў вытворнымі і невытворнымі словамі, развіваць граматычны лад маўлення і моўнае чуццё;</p> <p>– удасканалюць навыкі аналізу тэкстаў, якія змяшчаюць словы розных часцін мовы, абгрунтоўваць асаблівасці марфемнай будовы, словаўтварэння, формаўтварэння і словазмянення лексічных адзінак, вучыць абагульняць, сістэматызаваць моўны матэрыял, рабіць самастойныя вывады.</p>
7	Слова ў тэксце	<p>Мэта – павысіць увагу да асноўнай моўнай і маўленчай адзінкі – слова як асновы для стварэння тэксту, тым самым забяспечыць фарміраванне ўмення асэнсоўваць, як функцыянуе кожная часціна мовы на ўзроўні тэксту.</p> <p>Задачы:</p> <p>фарміраваць у вучняў свядомае разуменне ролі ў тэксце самастойных і службовых часцін мовы;</p> <p>развіваць навыкі аналізу тэкстаў, якія змяшчаюць адпаведныя моўныя адзінкі;</p> <p>удасканалюць уменні і навыкі карыстання пэўнымі моўнымі адзінкамі ў вусных выказваннях і пісьмовых паведамленнях у адпаведнасці з нормамаі літаратурнай мовы і канкрэтнай сітуацыяй маўлення, прымяняць атрыманыя веды ў сферы сацыяльнай практычнай дзейнасці;</p>

		<p>ствараць умовы для развіцця пазнавальнай актыўнасці, даследчыцкіх навыкаў, творчых здольнасцей і высокіх маральных якасцей моўнай асобы вучня;</p> <p>узбагачаць слоўнікавы запас і граматычны лад маўлення вучняў, удасканалюць работу над асэнсаваннем значэння і асаблівасцей ужывання пэўнай моўнай адзінкі ў канкрэтным тэксце;</p> <p>развіваць моўнае і маўленчае чуццё, маўленчую інтуіцыю і эстэтычны густ, тым самым фарміраваць у вучняў высокую культуру маўлення.</p>
8	Гэты няпросты прасты сказ	<p>Мэта – фарміраванне ў вучняў сістэмы сінтаксічных паняццяў, уменняў і навыкаў, звязаных з сутнасцю простага сказа як спецыфічнай моўнай і маўленчай адзінкі.</p> <p>Задачы: стварыць умовы для больш трывалага засваення вучнямі тэарэтычных звестак пра структура-семантычныя асаблівасці сінтаксісу простага сказа; садзейнічаць развіццю лінгвістычнага мыслення вучняў, фарміраванню ўмення самастойна назапашваць веды ў працэсе навучальнай дзейнасці; выпрацоўваць уменні: будаваць словазлучэнні ў адпаведнасці з нормаў сучаснай беларускай мовы; выкарыстоўваць словазлучэнні для пабудовы сказаў у адпаведнасці з камунікатыўнай мэтазгоднасцю і сітуацыяй зносін; распазнаваць простыя сказы і іх тыпы, складаць сказы ў адпаведнасці з нормаў сучаснай беларускай літаратурнай мовы; аналізаваць сэнс выказвання ў цэлым, сэнсавыя адносіны паміж яго часткамі; карыстацца ў маўленні сінтаксічнымі сінонімамі (замяняць аднастаўныя сказы двухстаўнымі і наадварот, складаныя сказы простымі ўскладненымі і наадварот); правільна ўжываць простыя сказы розных відаў і тыпаў у адпаведнасці з камунікатыўнай мэтазгоднасцю; абгрунтаваць выбар знакаў прыпынку і расстаўляць іх у адпаведнасці з вывучанымі правіламі.</p>
9	Складаны сказ без складанасці	<p>Мэта заняткаў – развіццё моўнай і маўленчай культуры вучняў праз засваенне спецыфікі складаных сінтаксічных канструкцый.</p> <p>Задачы:</p> <ul style="list-style-type: none"> • развіваць уменне выкарыстоўваць лінгвістычныя веды для вызначэння спецыфікі складаных сказаў і канструкцый з чужой мовай; • удасканалюць уменне распазнаваць розныя тыпы складаных сказаў, рабіць іх аналіз; • спрыяць замацаванню нормаў беларускай літаратурнай мовы – маўленчых, арфаэпічных, граматычных, пунктуацыйных; • развіваць уменне акрэсліваць сэнсава-стылістычныя магчымасці складаных сказаў і канструкцый з чужой мовай у кантэксце; • удасканалюць уменне вучняў дарэчна выкарыстоўваць складаныя сінтаксічныя канструкцыі ў вусных і пісьмовых выказваннях розных стыляў і жанраў; • удасканалюць культуру вуснага і пісьмовага маўлення вучняў; • садзейнічаць развіццю творчых здольнасцей вучняў, абуджаць цікавасць да роднага слова, культуры і гісторыі беларускага народа.

10	Практыкум па арфаграфіі беларускай мовы	<p>Мэта – павышэнне арфаграфічнай пісьменнасці вучняў, развіццё культуры пісьма.</p> <p>Задачы:</p> <p>замацаваць, паглыбіць і сістэматызаваць веды вучняў па арфаграфіі беларускай мовы з апорай на веды па іншых раздзелах (фанетыка, лексіка, састаў слова і словаўтварэнне, граматыка, тэкст);</p> <p>удасканальваць арфаграфічную пісьменнасць вучняў;</p> <p>сфарміраваць разуменне таго, што арфаграфічная пісьменнасць з’яўляецца адным з паказчыкаў маўленчай і агульнай культуры асобы, сведчыць пра адукаванасць чалавека.</p>
11	Практыкум па пунктуацыі беларускай мовы	<p>Задачы:</p> <ul style="list-style-type: none"> • замацаваць, паглыбіць і сістэматызаваць веды вучняў па пунктуацыі беларускай мовы з апорай на веды іншых раздзелаў; • удасканальваць пунктуацыйную пісьменнасць вучняў; • сфарміраваць разуменне таго, што пунктуацыйная пісьменнасць з’яўляецца адным з паказчыкаў маўленчай і агульнай культуры асобы, сведчыць пра адукаванасць чалавека. <p>Сістэматызацыя ведаў па сінтаксісе і пунктуацыі і ўдасканаленне на гэтай аснове адпаведных уменняў і навыкаў прадугледжвае выкарыстанне на факультатыўных занятках разнастайных метадаў і прыёмаў, якія дапамагаюць рэалізаваць названыя задачы. Гэта перш за ўсё праца з падагульняльнымі схемамі і табліцамі па сінтаксісе і пунктуацыі; структурна-семантычны і камунікатыўны аналіз сінтаксічных адзінак і пошукі найбольш адэкватных пунктуацыйных сродкаў для больш выразнай і дакладнай перадачы зместу выказвання.</p>